

Richard Olehla – posudek vedoucího práce

Disertační práce Richarda Olehly, nazvaná *Apokalypsa jako zjevení pravdy v moderním americkém románu: Thomas Pynchon a román po 11. září*, vychází ze správného předpokladu, že v kontextu dějin Spojených států amerických zaujímá apokalyptická tematika ústřední pozici, a to jak z hlediska filosofického, tak obecně kulturního a literárního. Stručným nástinem apokalyptického mýtu, na jehož základě byla vystavěna odlišnost amerického národa, se pak zabývají úvodní pasáže práce, pojednávající mimo jiné rovněž o metodologii. Jako ústřední texty uchopující apokalyptickou tematiku tu byly zvoleny teoretické úvahy Jacquese Derridy, což je vzhledem k jejich následné aplikovatelnosti a aplikaci na obě části práce zabývající se vlastními literárními analýzami naprosto logické.

První literárně analytická část rozebírá v tomto ohledu relevantní romány Thomase Pynchona, a sice V., Dražbu série 49 a Duhu přitažlivosti (což mě ostatně přivádí k první doplňující otázce: našly by se obdobné apokalyptické prvky, byť pouze v zárodečné podobě, i v autorových raných povídkách či naopak posledních románech?). Opírá se o poměrně rozsáhlý korpus sekundární literatury, přičemž podle mého názoru plní vytčený cíl – mapuje způsob, jakým se v Pynchonově tvorbě apokalyptické prvky vyvíjely, a poukazuje na jednotlivé styčné body.

Druhá literárně analytická část se věnuje problematice velice nedávné a dosud tedy ani ve světovém kontextu adekvátně nereflektované (ať už z filosofického, nebo čistě literárního hlediska). Jak bylo zmíněno výše, opět se zaměřuje zejména na teoretické úvahy Jacquese Derridy, zároveň však zmiňuje i názory respektovaných intelektuálů, které byly určeny spíše pro širší publikum, a náležitě tudíž medializovány (Chomsky, Sontagová). Danou optikou pak zkoumá vybrané americké romány nějakým způsobem 11. září reflektující (což mě vede k druhé doplňující otázce: je možné upřesnit, proč nebyl zahrnut kupř. titul Richarda Powerse či podrobněji nerozveden titul Jaye McInerneyho?). Závěry, k nimž se dobírá, jsou proto nutně jen provizorní, nicméně určitě hodné zřetele, a pouze čas a další bádání v dané oblasti ukáže jejich univerzální či omezenou platnost.

Richard Olehla se svou disertační prací rozhodl psát česky, přičemž na výsledném textu je podle mého názoru nutné ocenit rovněž jasnost a přesnost vyjadřování. Jistěže lze očekávat jak jiné úhly pohledu na apokalyptickou problematiku vůbec a zejména v Americe (v tomto směru budou nepochybně přínosné poznámky oponenta prof. Procházky), tak alternativní rozbory románů po 11. září (což patrně ukáže širší diskuse), přesto se však domnívám, že předložená práce tvoří přesvědčivý celek s mnoha cennými postřehy a náměty k dalšímu zamyšlení. Jako takovou ji tudíž s radostí doporučuji k obhajobě.

Praha, 30. 3. 2011

Dr. Hana Ulmanová